

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Кафедра ботаніки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри ботаніки

М. М. Микоїченко Т. Т.
“30” *серпня* 20 *19* року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика викладання фахових біологічних дисциплін

Спеціальність: 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

Рівень вищої освіти: магістр

Факультет біології, географії і екології

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «**Методика викладання фахових біологічних дисциплін**» для здобувачів другого (магістерського) рівня спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

Розробник: Карташова Ірина Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри ботаніки

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри ботаніки

Протокол від “30” серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри ботаніки

_____ (Модісієнко Т.Т.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

© Карташова І.І. 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>01 Освіта</u>	За вибором	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)	Рік підготовки	
		1-й	1-й
Семестр			
1-й		1-й	
Загальна кількість годин – 90			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Рівень вищої освіти: <u>магістр</u>	Лекції	
		18 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	10 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		58 год.	68 год.
Вид контролю:			
Залік	Залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми здобуття освіти – 1/2

для заочної форми здобуття освіти – 1/4

1. Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни “Методика викладання фахових біологічних дисциплін” є формування готовності майбутніх викладачів ЗВО до викладання навчальних дисциплін (нормативних та варіативних) професійної та практичної підготовки.

Загальні компетентності

- Володіти державною мовою
- Здатність до продуктивного діалогу, обміну смислами
- Здатність вчитися
- Комунікаційні навички
- Навички роботи в команді
- Вирішення проблем
- Автономія
- Навички обдумування
- Навички міжособистісного спілкування
- Планування та управління часом
- Прийняття рішень
- Цінування різноманіття та мультикультурності
- Етичні зобов'язання
- Здатність до критики та самокритики
- Здатність вдосконалювати власне навчання і виконання, включно з розробленням навчальних і дослідницьких навичок
- Здатність аналізувати, синтезувати, оцінювати, щоб виявляти проблеми і виробляти рішення
- Міцне знання професії на практиці

Предметно-специфічні компетентності

- описувати (усно чи письмово) експеримент, послуговуючись багатим арсеналом мовних засобів державної мови – термінами, поняттями тощо; обговорювати проблеми екологічного змісту;
- готовність й бажання до педагогічної діяльності та пізнавальної взаємодії зі здобувачами вищої освіти у процесі навчання біологічних дисциплін на основі суб'єкт-суб'єктних відносин;
- володіння знаннями змісту та закономірностей освітнього процесу з біологічних дисциплін закладів вищої освіти;
- розвиток професійно-методичних умінь (гностичні, мотиваційні, організаційні, проектувальні, конструктивні, дослідницькі, комунікативні);
- здатність організовувати освітній процес з біологічних дисциплін у вишах та володіти навичками рефлексії власної педагогічної діяльності;
- здатність до творчої діяльності та ціннісно-мотиваційного ставлення до неї;

- здатність проектувати сценарії розвитку теорії навчання, орієнтуючись на перспективи розвитку вищої освіти;
- здатність виділяти й аналізувати соціокультурні фактори, що впливають на трансформацію вищої освіти і теорію навчання у вищій школі;
- здатність до критичного аналізу й оцінки результатів трансформації дидактики вищої школи, їх значення для освітньої практики вишу.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ:

- знати норми української літературної мови та способи реалізації їх в практичній комунікації;
- усно й письмово державною мовою тлумачити біологічні поняття, факти, явища, закони, теорії;
- знати загальні науково-теоретичні основи вивчення біологічних дисциплін у ЗВО;
- визначати завдання та принципи організації біологічної освіти на сучасному етапі розвитку національної вищої школи;
- знати структуру та зміст чинних навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників з біологічних дисциплін;
- знати методи біологічних і педагогічних досліджень та технології організації сучасного освітнього процесу;
- визначати специфіку відповідної матеріальної бази навчання біологічних дисциплін;
- орієнтуватись в сучасному інформаційно-освітньому просторі та створювати особистісно-орієнтоване і розвивальне середовище для здобувачів вищої освіти;
- конструювати зміст навчального матеріалу відповідно до цілей біологічної освіти підготовки здобувачів різних ступенів вищої освіти;
- використовувати в освітньому процесі методологічні, історико-наукові знання та надбання етнопедагогіки;
- моделювати різноманітні види аудиторних та позааудиторних навчальних занять (навчально-практичні заняття, лекції, семінари, дидактичні ігри, екскурсії, польову та педагогічну практики тощо), самостійну роботу здобувачів вищої освіти;
- добирати оптимальні методи та засоби навчання;
- здійснювати обґрунтований вибір технологій навчання та конструювати навчальне заняття відповідно до обраної технології;
- організовувати різноманітні види навчально-пізнавальної діяльності студентів на заняттях (колективну, групову та індивідуальну);
- здійснювати керівництво індивідуальною та самостійною роботою здобувачів вищої освіти з біологічних дисциплін;
- створювати та раціонально використовувати навчально-матеріальну базу викладання біологічних дисциплін;
- здійснювати моніторинг освітньої діяльності здобувачів та уміння управляти освітнім процесом на основі результатів зворотного зв'язку;

- здійснювати корекцію знань і умінь здобувачів вищої освіти, розвивати їх рефлексивне мислення;
- аналізувати, узагальнювати та впроваджувати в практику сучасні педагогічні інновації та досвід кращих педагогів.

3. Програма навчальної дисципліни:

Вступ

Проблеми сучасної вищої школи в умовах євроінтеграції та шляхи їх вирішення Сучасні тенденції і принципи розвитку вищої освіти Методика викладання біології у закладах вищої освіти як педагогічна наука. Предмет, мета, зміст та структура методики викладання біології у вищій школі. Завдання методики викладання біології щодо формування високопрофесійного, компетентного, творчого спеціаліста, готового реалізувати мету біологічної освіти. Провідні ідеї та проблеми методики викладання біології у вищій школі. Кваліфікаційна характеристика викладача-біолога, особливості його професійної діяльності.

Педагогічні закономірності освітнього процесу у закладі вищої освіти. Зміст біологічної компоненти фахової підготовки у ЗВО.

Завдання біологічної освіти на здобуття ступеня вищої освіти бакалавр. Зміст і принципи побудови системи біологічних наук. Основні нормативні документи, що визначають зміст біології вищої школи. Навчальний план і навчальні програми – вихідні державні документи планування та організації освітнього процесу в університеті. Структура робочих навчальних планів біологічних дисциплін. Методика підготовки навчальної та робочої програм біологічної дисципліни. Обов'язки та обсяг навчальної роботи викладача закладу вищої освіти. Методична, наукова та організаційна робота викладача вишу.

Змістовий модуль 2.

Форми і методи організації освітнього процесу у закладі вищої освіти.

Види навчальних занять у ЗВО. Лекція як основний вид навчальних занять. Методика і техніка читання лекцій. Методи активізації пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти на лекції. Педагогічна майстерність лектора. Вимоги до лекції. Сучасні проблеми лекційного викладання. Рівні проблемності лекції. Нетрадиційні форми лекцій. Методика аналізу структури лекції та педагогічного досвіду викладача-лектора.

Роль практичних та семінарських занять у викладанні біологічних дисциплін. Вимоги до планування та проведення практичних і семінарських занять. Види семінарів. Методика організації лабораторних робіт. Методи проведення: фронтальний, груповий, метод практикуму. Оцінка роботи здобувачів вищої освіти на лабораторному занятті.

Активні методи навчання здобувачів вищої освіти. Сучасні технології навчання.

Інтенсифікація процесу навчання у ЗВО. Ознаки активних методів навчання. Види занять, проведених на основі активних методів навчання: проблемні лекції, лекції-діалоги, групові семінари, семінари-диспути, дидактичні ігри, практичні та лабораторні заняття з творчими, пошуковими завданнями тощо.

Перспективи впровадження сучасних освітніх технологій (технології проблемного, модульно-розвиваючого, індивідуалізованого,

диференційованого та програмованого навчання). Реалізація модульного навчання як один з основних шляхів вдосконалення освітнього процесу. Суть проблемного навчання. Методика організації проблемного навчання при викладанні біологічних дисциплін. Основні принципи організації диференційованого навчання. Індивідуалізовані форми навчання на різних рівнях здобуття освіти. Науково-дослідний характер індивідуальних форм навчання здобувачів ступеня вищої освіти магістр. Перспективи впровадження комп'ютерних технологій навчання біологічних дисциплін. Роль консультацій у активізації пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти. Методика організації наукових семінарів, гуртків, дискусійних клубів тощо.

Самостійна робота здобувачів (СРЗ).

Види самостійних робіт здобувачів вищої освіти. Планування та організація СРЗ з вивчення біологічних дисциплін. Методи активізації СРЗ. Інформаційно-методичне забезпечення організації СРЗ (навчально-методичний комплекс). Контроль за результатами СРЗ. Методика організації СРЗ з біологічних дисциплін на різних рівнях здобуття освіти.

Моніторинг якості навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Функції та види контролю знань здобувачів вищої освіти. Попередній, поточний, тематичний, підсумковий, заключний види контролю. Атестація здобувачів вищої освіти. Принципи контролю знань здобувачів вищої освіти. Методи контролю: усний, письмовий, практичний, тестовий, програмований. Форми контролю знань здобувачів вищої освіти: індивідуальний, фронтальний, самоконтроль, рейтинговий.

Вимоги до знань та умінь здобувачів вищої освіти. Критерії і норми оцінки знань. Роль заліків та екзаменів у системі контролю знань здобувачів вищої освіти. Дидактичні можливості традиційних і нетрадиційних методів контролю.

Варіативна складова біологічної підготовки майбутніх викладачів.

Шляхи реалізації особистісно-зорієнтованого навчання у ЗВО. Шляхи, методи, прийоми та засоби здійснення диференційованого навчання біології у закладах вищої освіти. Варіативні курси на вибір ЗВО та на вибір здобувачів вищої освіти. Методика їх вивчення.

Методика організації виробничих та навчальних практик.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти як важливий засіб закріплення знань і набуття практичних навичок та вмінь. Види практик на біологічному факультеті університету, їх цілі та завдання. Методика організації навчальної, виробничої практик. Навчально-методичне забезпечення практики. Структура і методика підготовки робочої програми практики.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма здобуття освіти						заочна форма здобуття освіти					
	усь ого	у тому числі					ус ьо го	у тому числі				
		л	п	се м	і	с. р.		л	п	сем	і	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Організація освітнього процесу з вивчення біологічних дисциплін у ЗВО												
Тема 1. Система освіти в Україні. Структура та особливості освітнього процесу у вищій школі.	8	2	2			4	9	1				8
Тема 2. Зміст біологічної компоненти фахової підготовки у ЗВО.	8	2	2			4	9	1				8
Тема 3. Форми навчання та форми організації освітнього процесу у ЗВО.	14	2	4			8	9	1	2			6
Тема 4. Науково-методичне забезпечення освітнього процесу у ЗВО.	12	2				10	14	2	2			10
Тема 5. Сучасні методи навчання у вищій школі.	6	2				4	9	1	2			6
Разом за змістовим модулем 1	48	10	8			30	50	6	6			38
Змістовий модуль 2. Дидактичні аспекти навчання біологічних дисциплін у ЗВО												
Тема 6. Особливості організації самостійної роботи студента.	8	2	2			4	10	2	2			6
Тема 7. Моніторинг якості навчальних досягнень студентів.	14	2	2			10	12	2	2			8

Тема 8. Методика організації практичної підготовки студентів.	10	2	2			6	8	2				6
Тема 9. Інновації у системі підготовки фахівців біологів.	10	2				8	10					10
Разом за змістовим модулем 2	42	8	6			28	40	6	4			30
Усього годин за семестр	90	18	14			58	90	12	10			68

5. Змістові модулі навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Організація освітнього процесу з вивчення біологічних дисциплін у ЗВО.

Лекційний модуль.

1. Система освіти в Україні. Структура та особливості освітнього процесу у вищій школі.
2. Зміст біологічної компоненти фахової підготовки у ЗВО.
3. Форми навчання та форми організації освітнього процесу у ЗВО.
4. Науково-методичне забезпечення освітнього процесу у ЗВО.
5. Сучасні методи навчання у вищій школі.

Практичний модуль.

1. Система освіти в Україні. Структура та особливості освітнього процесу у вищій школі.
2. Цілі і зміст біологічної освіти. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу у ЗВО.
3. Форми навчання та форми організації освітнього процесу у ЗВО.
4. Методика викладання лекцій.

Модуль самостійної роботи.

1. Упровадження Закону про вищу освіту в освітній процес підготовки майбутніх біологів.
2. Теоретичні основи створення навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни.

Підсумкова тека.

1. Письмова робота: Алгоритмізація визначення мети і завдань курсу, теми, заняття.
2. Презентація творчої групової роботи з розробки комплексу методичного забезпечення навчальної дисципліни.

Змістовий модуль 2. Дидактичні аспекти навчання біологічних дисциплін у ЗВО.

Лекційний модуль

6. Особливості організації самостійної роботи студента.
7. Моніторинг якості навчальних досягнень студентів.
8. Методика організації практичної підготовки студентів.
9. Інновації у системі підготовки фахівців біологів.

Практичний модуль

5. Методика викладання семінарів, практичних і лабораторних занять.

6. Методика викладання практичних і лабораторних занять.
7. Методика організації й проведення моніторингу якості навчальних досягнень студентів з біологічних дисциплін.

Модуль самостійної роботи

1. Медіаосвіта майбутніх біологів.
2. Організація науково-дослідницької діяльності студентів з біологічних дисциплін.

Підсумкова тека

1. Презентація творчої групової роботи з розробки методів стимулювання навчальної діяльності студентів.
2. Складання тестів навчальних досягнень студентів.

ЗАОЧНА ФОРМА ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ

Змістовий модуль 1. Організація освітнього процесу з вивчення біологічних дисциплін у ЗВО.

Лекційний модуль

1. Структура та особливості освітнього процесу у вищій школі. Зміст біологічної компоненти фахової підготовки у ЗВО.
2. Форми навчання та форми організації освітнього процесу у ЗВО. Сучасні методи навчання у вищій школі.
3. Науково-методичне забезпечення освітнього процесу у ЗВО.
4. Особливості організації самостійної роботи студента.
5. Моніторинг якості навчальних досягнень студентів.
6. Методика організації практичної підготовки студентів.

Практичний модуль.

1. Методика складання робочих програм з біологічних дисциплін.
2. Методика викладання лекції.
3. Методика викладання семінарів, практичних і лабораторних занять.
4. Методика організації самостійної роботи студентів у позааудиторний час.
5. Методика організації й проведення моніторингу якості навчальних досягнень студентів з біологічних дисциплін.

Модуль самостійної роботи.

1. Упровадження Закону про вищу освіту в освітній процес підготовки майбутніх біологів.
2. Теоретичні основи створення навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни.
3. Порівняльний аналіз традиційних і сучасних методів навчання у вищій школі.
4. Методика організації самостійної роботи студентів.
5. Практична підготовка майбутніх біологів.
6. Організація науково-дослідницької діяльності студентів з біологічних дисциплін.

Підсумкова тека.

1. Письмова робота: Алгоритмізація визначення мети і завдань курсу, теми, заняття.
2. Презентація творчої групової роботи з розробки комплексу методичного забезпечення навчальної дисципліни.
3. Презентація творчої групової роботи з розробки методів стимулювання навчальної діяльності студентів.
4. Складання тестів навчальних досягнень студентів.

6. Методи навчання

Комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця у галузі біологічної освіти з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу й спілкування.

З метою формування професійних компетенцій широко впроваджуються інноваційні методи навчання, що забезпечують комплексне оновлення традиційного освітнього процесу. Це, наприклад, комп'ютерна підтримка освітнього процесу, впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань, кейс-метод тощо).

7. Методи контролю

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю (усного, письмового), які мають сприяти підвищенню мотивації здобувачів вищої освіти-майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається практичному і тестовому контролю.

8. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Якісними критеріями оцінювання опитування здобувачів з теоретичного матеріалу в усній чи письмовій формі є:

Повнота відповіді або виконання завдання:

- елементарна
- фрагментарна
- повна
- неповна

Рівень сформованості логічних умінь:

- елементарні дії,
- операція, правило, алгоритм,
- правила визначення понять,
- формулювання законів і закономірностей,
- структурування суджень, умовиводів, доводів, описів.

Якісними критеріями оцінювання виконання практичних завдань здобувачами є:

Повнота виконання завдання:

- елементарна
- фрагментарна
- неповна
- повна

Рівень самостійності здобувача

- під керівництвом викладача
- консультація викладача
- самостійно

Рівень навчально-пізнавальної діяльності

- репродуктивний
- алгоритмічний
- продуктивний
- творчий

Критерії оцінювання роботи здобувачів на практичних заняттях

За шкалою ECST	Рівень навчальних досягнень здобувачів	Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів
А	Високий рівень	5	<p>Відповідь або завдання відзначається повнотою виконання без допомоги викладача.</p> <p>Здобувач володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє застосовувати вивчений матеріал для внесення власних аргументованих суджень у практичній педагогічній діяльності.</p> <p>Здобувач має системні, дієві здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів доказу своєї думки, вирішує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозування явищ; вміє ставити та розв'язувати проблеми.</p>
В	Високий рівень	4	<p>Відповідь і завдання – повні з деякими огріхами, виконані без допомоги викладача.</p> <p>Здобувач вільно володіє вивченим матеріалом, зокрема, застосовує його на практиці; вміє аналізувати і систематизувати наукову та методичну інформацію.</p> <p>Використовує загальновідомі доводи у власній аргументації, здатен до самостійного опрацювання навчального матеріалу; виконує дослідницькі завдання, але потребує консультації викладача.</p>
С	Достатній рівень	4	<p>Відповідь і завдання відзначаються неповнотою виконання без допомоги викладача.</p> <p>Здобувач може зіставити, узагальнити, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; знання є достатньо повними; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних педагогічних ситуаціях. Відповідь його повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями. Здатен на реакцію відповіді іншого студента, опрацювати матеріал самостійно, вміє підготувати реферат і захистити його найважливіші положення.</p>
D	Середній рівень	3	<p>Відповідь і завдання відзначаються неповнотою виконання за консультацією викладача.</p> <p>Здобувач володіє матеріалом на початковому рівні</p>

			(значну частину матеріалу засвоює на репродуктивному рівні). З допомогою викладача здатен відтворювати логіку наукових положень; має фрагментарні навички в роботі з підручником, науковими джерелами; має стійкі навички роботи з конспектом, може самостійно оволодіти більшою частиною навчального матеріалу. Може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати і робити висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена
Е	Початковий рівень	3	Відповідь і завдання відзначаються фрагментарністю виконання за консультацією викладача або під його керівництвом. Здобувач володіє навчальним, матеріалом, виявляє здатність елементарно викласти думку. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів; з допомогою викладача виконує елементарні завдання; контролює свою відповідь з декількох простих речень; здатний усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з науково-методичним джерелом, відсутні сформовані уміння та навички
Х	Низький	2	Відповідь і завдання відзначаються фрагментарністю виконання під керівництвом викладача. Теоретичний зміст курсу засвоєно частково, необхідні практичні уміння роботи не сформовані, більшість передбачених навчальною програмою навчальних завдань не виконано.

Критерії оцінювання самостійної роботи здобувачів

Якісними критеріями оцінювання виконання індивідуальних завдань здобувачами є:

1. Повнота виконання завдання:

- елементарна
- фрагментарна
- повна
- неповна

2. Рівень самостійності здобувача

- під керівництвом викладача
- консультація викладача
- самостійно

3. Сформованість навчально-інформаційних умінь (роботи з підручником, володіння різними способами читання, складання плану, рецензій, конспекту, вміння користуватися бібліотекою, спостереження, експеримент тощо)

4. Сформованість навчально-інтелектуальних умінь (визначення понять, аналіз, синтез, порівняння, класифікація, систематизація, узагальнення, абстрагування, вміння відповідати на запитання, виконувати творчі завдання тощо);

5. Рівень сформованості фахових методичних вмінь (вміння застосовувати на практиці набуті знання):

низький – володіння умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу;

середній – уміння вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань;

достатній – застосовує набуті знання у стандартних практичних ситуаціях;

високий – володіння умінням творчо-пошукової діяльності.

Критерії оцінювання самостійної роботи здобувачів

За шкалою ECS T	Рівень навчальних досягнень здобувачів	Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів
A	Високий рівень	5	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Завдання відзначається повнотою виконання без допомоги викладача. ▪ Визначає рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень. Вибирає інформаційні джерела, адекватні цілі проекту. ▪ Користується широким арсеналом засобів доказу своєї думки, вирішує складні проблемні завдання методичного характеру; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозування педагогічних явищ; уміє ставити та розв'язувати проблеми ▪ Робить висновки і приймає рішення у ситуації невизначеності. Володіє уміннями творчо-пошукової діяльності.
B	Високий рівень	4	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Завдання – повні, з деякими огріхами, виконані без допомоги викладача. ▪ Планує інформаційний пошук; володіє способами систематизації інформації; ▪ Використовує загальновідомі доводи у власній аргументації, здатен до самостійного опрацювання навчального матеріалу; виконує дослідницькі завдання, але потребує консультації викладача. ▪ Робить висновки і приймає рішення у ситуації невизначеності. Володіє уміннями творчо-пошукової діяльності.
C	Достатній рівень	4	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Завдання відзначається неповнотою виконання без допомоги викладача. ▪ Інтерпретує отриману інформацію у контексті своєї діяльності. Критично ставиться до отриманої інформації; наводить аргументи ▪ Здобувач може зіставити, узагальнити, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних педагогічних ситуаціях.
D	Середній рівень	3	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Завдання відзначається неповнотою виконання за консультацією викладача. ▪ Застосовує запропонований вчителем спосіб отримання інформації з декількох джерел; має фрагментарні навички в роботі з підручником, науковими джерелами; має стійкі навички роботи з конспектом. Усвідомлює, якою інформацією питання він володіє, а якою – ні; ▪ Може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати і робити

			<p>висновки, може самостійно оволодіти більшою частиною навчального матеріалу.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Вибирає відомі способи дій для виконання фахових методичних завдань.
Е	Початковий рівень	3	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Завдання відзначається фрагментарністю виконання за консультацією викладача або під його керівництвом. ▪ Усвідомлює недостатній обсяг інформації. Застосовує запропонований викладачем спосіб отримання інформації з одного джерела; має фрагментарні уявлення про роботу з науковим джерелом. ▪ Демонструє розуміння отриманої інформації. Демонструє розуміння висновків з певного питання. Відсутні сформовані уміння та навички. ▪ Володіє умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу.
FX	Низький	2	<p>Завдання відзначається фрагментарністю виконання під керівництвом викладача.</p> <p>Необхідні практичні уміння роботи не сформовані, більшість передбачених навчальною програмою навчальних завдань не виконано.</p>

Критерії оцінювання відповіді здобувача на заліку

Характеристики критеріїв оцінювання знань	За державною (національною) шкалою	За шкалою ECST	Сума балів
<p>Високий рівень Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями з методики викладання фахових біологічних дисциплін у ЗВО, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p>	5	A	90-100
<p>Високий рівень Характеризується глибокими і міцними знаннями методики викладання фахових біологічних дисциплін у ЗВО, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p>	4	B	82-89
<p>Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Здобувач самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.</p>	4	C	74-81
<p>Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Здобувач відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.</p>	3	D	64-73
<p>Початковий рівень Відповідь здобувача при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.</p>	3	E	60-63
<p>Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння</p>	2 з можливістю	FX	35-59

застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.	повторного складання заліку		
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватися при розв'язанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.	2 з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни	F	35-59

Рекомендована література

Основна

1. Вітвицька С. Основи педагогіки вищої школи: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури / С.С.Вітвицька. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.
2. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник / І.М.Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
3. Джулии Дирксен Искусство обучать. Как сделать любое обучение нескучным и эффективным. – М.: ООО «Манн, Иванов и Фербер», 2013.
- 4.Карташова І.І. Тестування у системі моніторингу якості знань студентів: навчально-методичний посібник./ І.І. Карташова, В.М. Прохоренков – Херсон: ХДУ, 2013. – 116 с.
5. Карташова І.І. Навчальні видання: структура, зміст, підготовка до друку. Метод. рекомендації для викладачів університету./ І.І. Карташова, Н.А. Арустамова – Херсон: ХДУ, 2014. – 36 с.
6. Кузьмінський А. Педагогіка вищої школи: навч. посібник / А. Кузьмінський. – К.: Знання, 2005. – 486 с.
7. Малихін ОВ. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник/ О.В.Малихін, І.Г.Павленко, О.О.Лаврентьєва, Г.І.Матукова. – К.: КНТ, 2014. – 262 с.
8. Нагаєв В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник / В.М.Нагаєв. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.
9. Ортинський В. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / В.Л.Ортинський. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
10. П'ятницька В. Основи наукових досліджень у вищій школі / В. П'ятницька, І. Позднякова –К.: Центр навч. літ-ри, 2003. – 116 с.
11. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / [Курлянд З.Н., Хмелюк Р.І., Семенова А.В. та ін.]; за ред. З.Н.Курлянд. –т2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2005. – 399 с.
12. Перспективні освітні технології: науково-методичний посібник / За ред. Т.С.Сазоненко. –К.: Гопак, 2000. – 560 с.
13. Резван О. Методика викладання у вищій школі / О.О. Резван. –Харків, ХНАДУ: «Міськдрук», 2012. – 152 с.
14. Слєпкань З. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі / З.Слєпкань. – К.: НПУ, 2005. – 239 с.

15. Туркот Т. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.І. Туркот. – К.: Кондор, 2011. – 628 с.
16. Ушкаренко В. Організація самостійної роботи студентів / В.О.Ушкаренко, Н.Д. Смолієнко, І.В. Осадчук, Т.І. Виноградова. – Херсон: Айлант, 2005. – 96 с.
17. Фіцула М. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / М.М. Фіцула. – К.: Академвидав, 2006. – 351 с.
18. Цехмістрова Г. Основи наукових досліджень: навчальний посібник / Г.С.Цехмістрова – К.: Видавничий Дім «Слово», 2004. – 240 с.
19. Якса Н. Основи педагогічних знань: навч. посібник / Н.Якса. – К.: Знання, 2007. – 357 с.
20. Стинська В.В. Методика викладання у вищій школі. Методичні рекомендації / В.В. Стинська. – Івано-Франківськ, 2016. – 65 с.

Додаткова

1. Аузіна А. Система комплексної діагностики знань студента / А.О.Аузіна, Г.Г. Голуб, А.М. Возна. – Львів, 2002. – 38 с.
2. Березівська Т. Педагогічні умови ефективності семінарських занять (у вузі) / Т.С. Березівська // Вісник ЧДУ. Педагогічні науки. – 2002. – Вип. 41. – С. 9–14.
3. Буркова Л. Технології в освіті // Рідна школа. – лютий. – 2001. – С. 18–19.
4. Бутенко В. Шляхи удосконалення навчально-виховного процесу у вищій школі / В.Г.Бутенко // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки і психології: зб. наук. праць ХНТУ. – Вип. 2 (7). – Херсон, 2012. – С. 289 – 293.
5. Великий тлумачний словник сучасної української мови /Уклад. і гол. ред. В. Бусел. – К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2001. – 1440 с.
6. Власенко О. Педагогічна діяльність викладача вищої школи: теоретичний аспект / О.О. Власенко // Таврійський вісник освіти. – 2014.– № 3 (47). – С. 73–78.
7. Гончаренко С. Український педагогічний словник. –К.: Либідь, 1997. –376 с.
8. Дубасенюк О. Упровадження освітніх інновацій в системі вищої освіти / О.А.Дубасенюк // Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: монографія. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2011. – 444 с.
9. Дудікова Л. Науково-дослідницька діяльність студентів як складова індивідуалізації навчального процесу / Л.В.Дудікова // Педагогічний альманах. – 2012. – Вип. 16. – С. 126 – 130.
10. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / За ред. В.О. Моляко, О.Л. Музики. – Житомир: Вид-во Рута, 2006. – 320 с.
11. Козак Л. Дослідження інноваційних моделей навчання у вищій школі / Л.В.Козак // Освітологічний дискурс. – 2014. – № 1 (5). – С. 95 – 104.
12. Кушнір В. Інноваційність освіти як дидактичний принцип / В. Кушнір, Г. Кушнір, Н. Рожкова // Рідна школа. – 2012. – № 6 (990). – С. 3–8.

13. Кушніренко Н. Наукова обробка документів: підручн. / Н.М. Кушнарєнко, В.К. Удалова – К.: Вікар, 2003. – 320 с.
14. Лекції з педагогіки вищої школи: навчальний посібник / за ред. В.І. Лозової. – Харків: «ОВС», 2006. – 496 с.
15. Лігум Ю. Якість освіти і новітні технології навчання в контексті інтеграції в європейський освітній простір / Ю.С.Лігум // Педагогіка і психологія. – 2011. – № 2. – С. 22 –27.
16. Мирошник О. Педагогічна майстерність: теорія і практика професійного становлення майбутнього вчителя / О. Мирошник, Н. Тарасевич // Витоки педагогічної майстерності. – 2012. – Вип. 9. – С. 136 –140.
17. Мороз О. Науково-дослідна робота студентів /О. Мороз. – К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2001. –320 с.
18. Ніколаєва Л. Теоретичні аспекти науково-дослідницької діяльності студентів магістратури / Л. Ніколаєва// Проблеми підготовки сучасного вчителя. –2011. – № 4 (Ч. 2). – С. 178 –184.
19. Оцінка знань студентів та якості підготовки фахівців (методичні та методологічні аспекти): навч. посіб. /А.Й.Ягодзінський, А.О. Муромцева, Л.В.Іванова. – К.: ІЗМН, 1997. – 216 с.
20. Сергієнко С. Основи організації та перспективи розвитку студентської науки / С. Сергієнко, В. Прус // Вища школа. – 2007. – № 4. – С. 35 –39.
21. Сисоєва С. Основи педагогічної творчості: підручник / С.О.Сисоєва. – К. : Міленіум, 2006. – 344 с.
22. Січкарук О. Інтерактивні методи навчання у вищій школі / О.Січкарук. – К.: Тансоа, 2006. – 88 с.
23. Словник іншомовних слів / Уклад.: С.Морозов, Л.Шкарапута. – К.: Наук. думка, 2000. – 680 с.
24. Соколова І. Технологія організації методичної роботи у вищому закладі освіти /І.В.Соколова // Педагогічні технології у неперервній професійній освіті. – К.: ВІПОЛ, 2001. – С. 440 – 457.
25. Степанець І. Історична ретроспектива організації та змісту й загальні основи науково-дослідницької діяльності в системі вищої педагогічної освіти / І.О.Степанець // Збірник наукових праць. –Харків ХНУ ім. В.Н.Каразіна, 2011. –Вип. XXV. –С. 155 –163.
26. Цехмістрова Г. Методологічне обґрунтування проведення семінарських занять у вищих навчальних закладах / Г.Цехмістрова // Проблеми освіти. – К., 2001. – Вип. 24. – С. 14-25.